

PANU:

MUISTAMISIA: HELLAAKOSKEN KO- TI JA IKI-KIANNON KOULUKOTI

Heti alkuun siitä Hellaakosken lapsuudenkodista: pakinan lopussa mainittu ja kuvattu Keski-ahon talo on Uusikatu 54 eikä suinkaan 43. Ei pitäisi luottaa pelkkään muistiin, mutta minulle kävi nyt niin, että en tullut edes epäilleeksi, numero tuntui tutulta. 54:n ohi ajellessani hoksasin, että 43 on jäänyt mieleeni Oulun vanhoihin rakennuksiin liittyvänä sen takia, että Ilmari Kiannon viimeisin koulukoti oli Koulukatu 43:ssa, joka silloin, 1892, oli Mustosen talo.

Mustosen, sittemmin Steniuksen talo purettiin vuosi sitten. Joku lukijoista muistaakin, että yritin parissa, kolmessa pakinassa saada paperille kaiken, mitä tuosta purkamisvaiheesta yllättävän vanhaksi ja mielenkiintoiseksi osoittautuneesta rakennuksesta suinkin ehdin saada selville. Jo ennen näiden historiain selviämistä olin usein ajatellut, että siihen taloon sopi kerran kiinnittää laatta, josta selviäisi, että ylioppilaskokelas ja konventtirunoilija Ilmari... Vanhojen rakennusten inventointitoimikunnan esityksen

säilytettäväksi ajatelluista kulttuurihistoriallisista rakennuksista valmistuessa oli kuitenkin jo selvinyt, mikä oli oleva Mustosen-Kiannon-Steniuksen talon kohta. Koulukatu 43 Kakaravaaralla on olemassa, mutta muinaista Mustosen taloa ei.

Ilmari Kiannon koulukodit Oulussa on kuitenkin luetteloitu jo aikoja sitten. Luetteloinnin on suorittanut kirjailija itse. Papin pojasan kertoo hän näistä asioista "kaiken". Suomussalmen Karhulan pappilan kouluikäiset majailivat aluksi Kakaravaaralla merimies Holman talossa, joka vielä muutamia vuosia sitten jökötti vankkana Pakkahuoneenkadun ja Koulukadun kulmassa "ossuuskauppaa" vastapäätä. Seuraava koulukoti sijaitti Saukkosella, Isokatu 67:ssä, sittemmin Högstenin talona tunnetussa. Purettu sekin. Sieltä Calamniukset muuttivat satulamaakari Heikki Lipposen taloon Torikatu 39 luultavasti syksyksi 1888 ja asuivat tämän kuyassa näkyvän talon eteläpäässä keväääseen 1890. Tämän muistaa hyvin talon nykyinen omistaja vaunumaakari Kus-

taa Lipponen, kohta 91. Kustaa oli Calamniusten asuessa vähän alle ja vähän päälle kymmenen vuoden, virkeä vekara, mikä piire ei, jos sallitaan sanoa, ole iän mukana yhtään vähentynyt. Ilmari Calamnius oli Lipposella asuessaan runoiluikässä, vaikka pidettiin kakarana, kun oli pojista nuorin. Samassa huushollissa asui toinenkin runoilija, Rurik, tuleva hengenmies, niin— oli olihan heitä, runoilijoita, sillä herkästi hersyi värssy Suomussalmen runoruustinnan tyttärenkin kynästä...

Oulu-seuran hallituksessa on äskettäin keskusteltu, kuulin, Kiannon muistolaatan kiinnittämisestä Lipposen talon seinään. Ehdotuksen teki varapuheenjohtaja Leevi Kärsämä. Kannatan lämpimästi, sillä olen usein ajatellut samaa, varsinkin sen jälkeen kun selvisi, että Matilan museokorttelisuunnitelmalli oli mahdollisuus toteutua. Jos voimme pitää vanhaa Matilan taloa, entistä tullitupaa, museoinnin kannalta tärkeänä, niin kyllä sitä on Lipponenkin. Talolla on ikää kohta saa vuotta ja sen piiriin liittyy oululaista yksityisyyttä parhaimmillaan, käsityö-

läishistoriaa kahden sukupolven ajalta. Palaan asiaan, koska tässä tulisi tarinaa jo liikaakin näin pieneen tilaan. Kustaa Lipponen muistaa senkin, että naapurissa Torikatu 37, silloisessa Juvanin talossa, asunut lehtori Antti Hellaakoski usein pistäytyi heillä ja kuunteli mielellään varsinkin Laurinin Kustun juttuja. Laurin oli puuseppä, joka aikansa laivan päällä oltuaan luki itsensä ikämiehenä perämieheksi. Myös Hellaakosken lapset Aira ja Aaro kävivät Lipposella leikkimässä ja kuuntelemassa. Taiteilijoista puheenollen: Kustaa Lipponen muistaa hyvin senkin, kun naapurissa, sittemmin Punttalana tunnetussa, asunut Kallervo Kallio kävi heidän verstaassaan tekemässä itselleen puuluis-timet. "Kyllä sen näki, että oli tekemies, hyvä käsistään, ku se puutaki veisti", muistaa Lipponen tukevaa kuuluisaa kuvanveistäjää. Näin Matti Pääkkönen Kuivasjärveltä. Oulun murteen lisensiaatti, jolle Lipponen on lahjoittanut aareaitan kertomalla kohta neljäkymmentä tuntia tarinaa oikialla oulun kielellä.

